**О Б Щ И Н А  С Р Е Д Е Ц**

ДЕТСКА ГРАДИНА „ СНЕЖАНКА”  град СРЕДЕЦ  област  БУРГАС

8300  Средец , обл. Бургас, ул. „ Гочо  Кънев” № 11, тел: 05551 71 85;  e-mail: 20115@edu.mon.bg

Утвърждавам:.....

Директор Светлана Чолакова

**Заповед №...5.../16.09.2026г.**

# МОДЕЛ
## ЗА АДАПТИРАНЕ НА ДЕТЕТО ПРИ ПЪРВОНАЧАЛНОТО МУ ПОСТЪПВАНЕ В ДЕТСКА ГРАДИНА „СНЕЖАНКА” ГР. СРЕДЕЦ

Думата „адаптиране” означава „приспособяване на организма или на сетивните органи към околната среда, към окръжаващите условия. Приспособяване на някого към някаква среда, някакви условия”.

Излизането от семейната среда и срещата с новата - заобикалящата, непознатата, социалната среда е част от живота и развитието на детето. Тръгването на детска градина е едно изключително събитие за малкото дете, защото е свързано именно с попадане в нова среда. Подобни събития са част от живота на всяко дете – първоначално постъпване в детска градина, а по-късно в училище.

Цялостният процес на адаптация на децата към детското заведение, следва да бъде съпътстван от редица специализирани и индивидуално-диференцирани, като подход дейности на екипите от учители и подкрепящите специалисти, които да благоприятстват неговото протичане,

Детската градина е инициативен фактор във взаимодействието с родителите. Законът за предучилищно и училищно образование определя ролята на родителите. Те са участници в образователния процес. Сътрудничеството и взаимодействието между родителите и детската градина се осъществяват чрез Механизъм за взаимодействие, разработен от педагогическите специалисти в детската градина.

Родителите са длъжни да подпомагат и да участват в процеса на изграждане на навици и умения на детето, да се осведомяват за приобщаването/адаптацията на детето към детската градина и постигнатите резултати.

Ролята и задължението на детската градина е не само да отглежда, възпитава, обучава и социализира децата в необходимата образователна среда, но и да даде модели, които и родителите да усвояват и прилагат с оглед бързо постигане на целите на предучилищното образование и подготовката на детето за училище и за обществения живот.

**Постъпването на детето в детска ясла** може да започне от 10-месечна възраст до навършване на 3- годишна възраст на детето. В детските ясли се осъществяват грижи за ранно детско развитие в няколко области: здраве и двигателно развитие, познавателно развитие, личностно-емоционално и социално развитие, езиково и комуникативно развитие.

У новопостъпващото дете трябва да се формират нови условнорефлекторни връзки, тъй като се нарушава създадения динамичен стереотип (например, ползване на биберон, на памперс, на гърне, тоалетна). При отделни деца в зависимост от възрастта и индивидуалните особености, процесът на адаптиране е по-бавен. Тук е именно огромната и решаваща роля на медицинските сестри, на учителите и другите специалисти работещи в детските ясли и детската градина в сътрудничество с родителите за по-бързата и безболезнена адаптация на новоприетите деца.

В ДГ "Снежанка" се прилагат множество подходи и прийоми, на първо място индивидуален и холистичен подход към всяко дете и активни грижи за новопостъпилите деца особено през периода на адаптацията.

**Препоръки за родителите:**

Още преди постъпването в детската градина трябва :

- Да се формират у детето положителни нагласи, настроения и представи за детската градина; да се говори за детската градина с радост и насърчаване, като за специално място за децата;
- От полза е когато на детето е обяснено какво е това детска градина. А още по-добре е да му е показано нагледно;
- Предварително да се започне подготовката на детето към изискванията на новата среда;
- Два-три месеца предварително в домашни условия да се следва дневния режим и храненето в детската градина;
- Да направят предварително посещение в детската градина, за да се запознаят с цялостната материална база на детската градина, с образователната среда на групата, с дневната организация, която включва: утринна гимнастика, педагогически ситуации, подвижни игри и развлечения, разходки, закаляващи процедури, хранене, следобеден сън, допълнителни образователни услуги, празници, тържества и др. допълнителни форми за обучение;

- Важно условие за приспособяването е родителите да приучат децата си да заспиват без уговорки и залъгалки;
- Изграждане на умения за самостоятелно хранене. Използване на прибори за хранене. Когато детето изпитва трудност, да бъде оставяно да се опитва;
- Разглеждане на книжки. Четене на приказки (изграждане на умения децата да слушат, да концентрират вниманието си – важна стъпка за подготовката на детето за училище). Четенето на детски книжки е важен фактор за развитието на детето. Приказките акцентират силата на емоциите, развиват въображението и тренират паметта, изграждат възприятия и представи, формират вниманието, обогатява се техният речник (пасивен и активен), желанието за научаване на нови неща и любопитството им. Тъй като приказките развиват въображението на децата, следва да бъдат внимателно подбрани;
- Игри. Музикално-подвижни игри помагат да се намали тревожността у детето в процеса на адаптация. Създаване на положителни емоции и разтоварване на централната нервна система. Чрез тези игри започва първото взаимодействие на детето с връстниците, първите запознанства и приятелства. Музикално-подвижните игри се използват ежедневно от учителите. Те грабват вниманието на децата, намаляват стреса, тревожността;
- Раздялата в детската градина трябва да бъде кратка и насърчаваща детето. Най-добре е родителят сам да помисли за своя ритуал при раздяла. Ритуалът ще направи родителя по - уверен и тази увереност ще се предава и на детето;
- Родителите своевременно и ежедневно да се информират и консултират за адаптирането, постиженията и поведението на детето; да споделят своите впечатления с персонала.

**Препоръки за детето:**

- Целодневният престой да е по-кратък за детето в период на адаптация;В началото се започва с час или два, една седмица до обяд,на втората може да се остави да спи и така докато се адаптира.
- Да е приучено да ползва гърне и /или тоалетна; да дава сигнали за уриниране и дефекация;
- Да консумира разнообразно приготвена храна – в трикомпонентно обедно меню;
- Да има елементарни умения да държи лъжица;
- Да пие от чаша;

- Ползването на биберон да се преустанови поради липса на необходимите хигиенни условия за биберон в детската градина;
- Ползването на памперс е до 1,6 годишна възраст;
- Да седи на детско столче;
- Да прибира играчки на определените места в групата;
- Да прави опити за събличане и обличане;
- Да е дружелюбно към другите деца, да споделя играчки;
- Да има опит за общуване и в непозната среда /в градинки, паркове с деца и възрастни/;
- Може да идва в групата със своя любима играчка докато трае периодът на адаптация;
- Да е запознато със заниманлята, дворната площадка в детската градина, дори с персонала;
- Да обича да слуша музика, да изпълнява естествени движения на фона на музиката, да слуша приказки, да изпълнява указания на възрастните;
- Детето има нужда от твърди граници и правила, за да се адаптира бързо. По този начин то се чувства сигурно и спокойно, че не е сбъркало, че не е допуснало грешка.

**Персоналът в детската градина:**

- Посреща и приема детето с положително настроение, вежливо, учтиво, като съсредоточава вниманието си главно към него, създава у детето усещане за сигурност и спокойствие;
- Подготвя предварително средата в групата за игра и занимания по избор на децата;
- Запознава детето с обстановката и обяснява предназначението на отделните помещения, материали, пособия;
- Определя лично пространство, надписано за всяко дете - места на масите за хранене и обучение, легло, гардероб, като запознава децата и родителите с тях;
- Подкрепя, насърчава, поощрява и стимулира детето в цялостната му дейност и поведение;
- Възприема детето като най-висша ценност;
- Запознава се с детето, запознава децата помежду им;
- Провежда организацията на учебния ден, като се съобразява с желанията на децата, потребностите им и осигурява разнообразие на дейности – образователни, възпитателни, почивка, игри и други основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие;
- Подкрепя и подпомага всяко дете, когато изпитва затруднения или несигурност;
- Използва се цялата налична материално-техническа база - аудио-визуална техника, играчки, учебни и познавателни книжки за

интересно, забавно и развиващо пребиваване на детето в детската градина;

- Децата не се оставят без надзор;
- Подържа се спокойна и приятна атмосфера за децата от персонала, без напрежение;
- Не се допускат травми и наранявания, както от предмети, така и чрез агресивно поведение: хапане, удряне, блъскане, щипане и други физически форми на агресия между децата;
- На родителите се дава своевременно и ежедневно информация и консултиране за адаптирането, постиженията и поведението на детето;
- Персоналът няма роля на майка, на баба. Те са служебни лица изпълняващи трудови задължения по длъжностна характеристика; спазват професионална етика и отговорности произтичащи от длъжностите и съобразно със закона.

Всяка адаптация изисква време и ако за едно дете е достатъчна седмица, за друго може да е необходим месец и повече. Продължителността на адаптацията зависи и от характера на детето, семейната обстановка, здравословното състояние, методите и подходите, които учителите и др. специалисти избират по своя преценка. За децата в яслена възраст е препоръчителна да постъпват за час, два в детската градина. Времето за престоя се увеличава в зависимост от адаптацията на детето.

**Препоръки и напътствия в резюме за по-бърза адаптация:**

1. Подготовката за раздялата да започва вкъщи. Трябва предварително да подготвите детето за мисълта за детска градина. Подробно му разкажете за реда в нея, за обстановката, направете си кратка екскурзия до детската градина. Неизвестното плаши детето. **Затова на детето му е необходима информация:**
   - Какво ще се прави в детската градина – ще се пее, танцува, играе, спи, яде и т.н.;
   - С кого ще бъде там – с други деца и с госпожите, които знаят много забавни неща;
   - Да има възможност детето да се запознае предварително с бъдещите си учителки;

   Изключително важна е положителната нагласа на родителя към детската градина. Ако той вярва, че това е най-доброто място за детето му, така ще мисли и то. Ще сме си свършили работата като родители, ако след време чуем детето да казва: **“По-бързо мамо, татко, че ще започнат без мен! Искам на детска градина! Не искам да си тръгвам от детската градина!”.**

2. **Спокойният родител води до себе си спокойно дете. Желателно е сутрин то да бъде водено от родителя, който е готов да се раздели с него нежно, спокойно, но твърдо и бързо, без да удължава момента. Ако детето трудно се разделя с майката, желателно е през първата седмица да го води някой друг.** Най-добре е родителят сам да помисли за своя ритуал при раздяла. Ритуалът ще на направи родителя по-уверен и тази увереност ще се предава и на детето. Не обещавайте неща, които не можете да изпълните!
3. Не променяйте правилата, които сте въвели при раздяла. Детето има нужда от твърди граници и правила, за да се адаптира бързо. По този начин то се чувства сигурно и спокойно.
4. На детето трябва да бъде обяснено след кое събитие от деня ще го вземат /след като то се наобядва или след като се наспи/. Така детето няма да е тревожно кога и дали ще го вземат, а ще очаква събитието.
5. Разкажете на учителите за индивидуалните особености на вашето дете, за неговите навици и умения. Уточнете от каква помощ се нуждае детето ви. Родителите следва да уведомят персонала на детското заведение какви навици има детето, специфични особености на поведението – част от разговора на първата опознавателна среща.
6. **Някои деца се уморяват много от новите впечатления, новите приятели, новите дейности и многото хора. Ако детето е неспокойно и нервно, това означава, че то има неудовлетворени потребности. Не търсете причините единствено и само в детската градина. В този случай вие трябва да го прибирате по-рано или 1-2 пъти седмично да го оставяте у дома, проявявайте търпение към капризите на детето – те възникват поради претоварване на неговата нервна система. Не му се карайте – просто насочете вниманието му към нещо по-интересно.**
7. **Постарайте се детето да бъде в спокойна обстановка, без никакви конфликти. Говорете му ласкаво и нежно, по-често го прегръщайте.** Не забравяйте да го хвалите за всичко постигнато. Детето се нуждае от вашата постоянна подкрепа. Само по този начин детската градина може да се превърне в място, където то ще се чувства комфортно, а това ще ви осигурява необходимото за работата ви спокойствие.
   - **Плачът на дете, което все още не говори, може да означава физиологични потребности на детето, които трябва да се установят и удовлетворят незабавно:** храна; вода; сън; ползване на тоалетна; друга потребност.
8. От значение е и **редовното ходене на детска градина.** Нека детето свикне с мисълта, че от понеделник до петък всеки има задължения -

то е на детска градина, мама и татко са на работа. А събота и неделя са дните за семейни забавления

След като предварително сте се **запознали с дневния режим на детската градина, за по-лесна адаптация на детето е желателно да се наложи подобен режим и в къщи. Още повече ще помогне, ако имате възможност два-три месеца предварително да се следва режима в детската градина.**

9. **Максимално да е близко и менюто у дома към това в детската градина**. Ако детето е свикнало вкъщи на обяд да яде само едно ядене, то нищо чудно, в детската градина да откаже някое - първото, второто или третото. Имаме предвид, че често пъти храненето е една от основните причини, поради която детето не иска да ходи на детска градина.
10. **На масата. Поведението и уменията за хранене се учат на масата.** На година и половина- две малчуганът трябва да умее да държи сам лъжичката, да ползва салфетка по време на ядене. На две и половина, три . да не яде с отворена уста. На четири – да ползва и неостър нож, с който да си помага. На пет – да участва в сервирането, на 6 – да си прави сандвичи с подготвена смес.
11. В детската градина децата усвояват навици да се самообслужват, а това изисква време. Изградени **начални навици за самостоятелност** улесняват адаптирането на децата - 3- годишното дете трябва да има умения да се храни само, да разпознава дрехите си, да контролира ходенето до тоалетна, да събира играчките и други деца елементарни умения, които с помощта на персонала ще се усъвършенстват в детската градина. **Важно е тези навици да се развиват постепенно, а не когато остават дни до постъпването в детска градина.**
12. В детската градина е позволено детето да вземе със себе си **любимата играчка** или книжка. Това му носи спокойствие, усещане за нещо лично и познато.
13. Желателно е детето да бъде включено в избора и подреждането на детската раница и сложете в нея всичко необходимо: комплект за преобличане, бельо, пижама и пантофи.
14. **Облеклото:** дрехите трябва да са лесни за обличане и събличане, да нямат сложни закопчавания или трудно да минават през главата; **обувките** съответно да са лесни за обуване и събуване - на този етап за предпочитане са обувките без връзки.
15. **Децата са нашето огледално отражение**, те подражават, затова внимавайте в собственото си поведение!

16. Когато децата още от първия ден усетят **доброжелателните отношения между родители и педагози (специалисти)**, със сигурност се справят по-бързо с новата среда.
17. **Да научим детето отрано на добри обноски.** Докъм две годишна възраст то спокойно може да помаха с ръка, да даде „въздушна целувка, да усвои две-три „вълшебни думи“: благодаря, извинявай, здравей/чао. Дори и да не може да ги каже, възрастните трябва непрекъснато да ги повтарят при всеки повод. В детската градина са въведени правила за децата за добри обноски и безопасно поведение.

Уважаеми родители, не злепоставяйте детето пред други деца и възрастни със забележки и грубости! Учете детето да споделя играчките с другите деца. Поощрявайте ги при всеки повод с „браво“, „ благодаря“, „ти можеш“ ,“хайде пак“!

**Моделът** за адаптирането на детето при първоначалното му постъпване в ДГ “Снежанка“ е предназначен за родителите, медицинските и педагогически специалисти, които работят с деца в група на детска ясла и първа група в детската градина.

**Целта** е при активно взаимодействие между детската градина и родителите да се постигне бърза и безболезнена адаптация на новопостъпващото дете чрез уеднаквяване на подходите и обогатяване знанията на възрастните за особеностите в развитието на детето в ранна възраст.

**В резултат** моделът да допринесе за постигане на целта, да направи по-уверени, спокойни и у само детето, но родителите и персонала. В този специален момент, повече от всякога, детето се нуждае от нашето себеотдаване и посвещаване в името на неговото щастие.

**Да не забравяме**, че темповете на адаптацията са различни за всяко дете. Нужно е да бъдем последователни, да вложим търпение и разбиране към детето.

## ПРИМЕРНА ЛИТЕРАТУРА

1.Бонева Бориславa /2015/. НАРЪЧНИК ЗА РОДИТЕЛИ – ДОБРЕ ДОШЛИ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА РОДИТЕЛИ“,
Асоциация „Родители“ и Столична община,
2. Бакюс ,Ан /2014 /.МОЕТО ДЕТЕ ОТ 3 ДО 6 ГОДИНИ, Изд. Слънце, София
3. Бакюс ,Ан /2014 МОЕТО БЕБЕ ОТ 1 ДЕН ДО 3 Г.“ , Изд. Слънце, София
4.Д- р Спок, Д-р Нийдълман / 2015 / . ГРИЖИ ЗА БЕБЕТО И ДЕТЕТО – най – новото преработено и допълнено издание, Изд.

Хермес, София
5.Георгиева, О. /2013/ .“МОЕТО ДЕТЕ ОТИВА НА ДЕТСКА ГРАДИНА“, Изд. къща :Тара –София
6. д-р Харви Карп/2013 / НАЙ ЩАСТЛИВОТО ДЕТЕ, изд. къща Тара –София
7. .АДАПТАЦИЯ НА ДЕТЕТО В ДЕТСКА ЯСЛА ИЛИ ГРАДИНА“
Списание Моето дете -205/16 г. www.moetodete.bg
8. “АДАПТИРАНЕ НА ДЕТЕТО В ДЕТСКАТА ГРАДИНА „ Изд. Изкуства – www.izkustva.net
9. Златарова , М /04.2015 / „ЗА УСПЕШНА И БЪРЗА АДАПТАЦИЯ КЪМ ДЕТСКАТА ГРАДИНА“
„ДЕТСКАТА ГРАДИНА –НЕОБХОДИМ ЕТАП В РАЗВИТИЕТО НА ДЕТЕТО“ purvite7bg
10.Захариева,В. /2017 /. Адаптирането, сп. Кенгуру( www.kenguru.bg)
11.Стефанова,М.Ст. 3., 2014.Социална педагогика.
12.Наредба № 5 за предучилищно образование /2016 г. /
13.Проект за стандартите за ранно детско развитие /2017 /. МЗ
14 Наредба № 26 за устройството и дейността на детските ясли и детски кухни и здравните изисквания към тях /2011/. МЗ